

Innst. O. nr. 17

(2000-2001)

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) (gjennomføring av artikkel 12 i rådsdirektiv 1999/35/EF)

Ot.prp. nr. 65 (1999-2000)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

EØS-komiteen besluttet 17. desember 1999 (beslutning nr. 179/1999) å endre EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport) for å innlemme rådsdirektiv 1999/35/EF. Bakgrunnen for direktivet er ønsket om å bedre sikkerheten for personer som reiser med roroferger («roll on, roll off») og hurtiggående passasjerfartøyer. Direktivet omhandler krav til sikker drift av roroferger og hurtiggående passasjerfartøy som går i internasjonal rutefart mellom havner i EU, og i nasjonal fart når skipet opererer utenfor 20 nautiske mil fra kysten.

I denne proposisjonen fremmer regjeringen forslag til gjennomføring av en enkelt av bestemmelsene i direktivet, artikkel 12, som gjelder undersøkelse av sjøulykker med slike passasjerfartøyer.

Gjennomføringen av direktivet krever lovendring, og beslutningen i EØS-komiteen ble derfor tatt med forbehold om Stortingets samtykke. Fristen for gjennomføring av direktivet i norsk rett er 1. desember 2000. Stortinget er i St.prp. nr. 68 (1999-2000) bedt om å samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning jf. Innst. S. nr. 253 (1999-2000).

Artikkel 12 innebærer at kyststaten plikter å fastsette rettsregler som gjør det mulig for staten å forestå undersøkelse av sjøulykker med fremmede skip, når ulykken finner sted i dens farvann. Bestemmelsen krever derfor at norske myndigheter har kompetanse til å igangsette tvungen sjøforklaring etter ulykker med fremmede skip. Videre gir bestemmelsen fremmede stater som er særlig berørt av ulykken rett til å delta i undersøkelsen av en sjøulykke med slike fartøyer som omfattes av direktivet. Dersom det oppnås enighet om dette med andre særlig berørte EØS-stater, kan ansvaret for undersøkelsen overlates til en annen slik stat.

Artikkel 12 om undersøkelse av sjøulykker medfører i utgangspunktet ingen behov for endringer med hensyn til selve fremgangsmåten ved undersøkelse av

sjøulykker. Etter norsk rett skjer slik undersøkelse i utgangspunktet i form av en sjøforklaring. De norske reglene om når det skal eller kan holdes sjøforklaring, bygger i utgangspunktet på prinsippet om flaggstatsjurisdiksjon, slik at det primært er i forhold til norske skip at myndighetene kan kreve sjøforklaring holdt. I forhold til fremmede skip kan norske myndigheter bare kreve sjøforklaring dersom norske interesser antas berørt av ulykken og skipet befinner seg i norsk havn. Hvis en ulykke har medført store tap av liv eller eiendom, eller undersøkelsen av andre grunner må antas å bli særlig omfattende eller innviklet, kan departementet nedsette en særskilt ulykkeskommisjon, jf. sjøloven § 485 første ledd. Plikten til å holde sjøforklaring faller da bort.

Siden de norske reglene om sjøforklaring er basert på prinsippet om flaggstatsjurisdiksjon, krever direktivet en utvidelse av norske myndigheters kompetanse til å initiere og forestå undersøkelser av slike sjøulykker som direktivet omfatter, når det gjelder fremmede skip. Departementet foreslår derfor en ny § 486 a i sjøloven, som gir norske myndigheter kompetanse innenfor direktivets anvendelsesområde til å iverksette undersøkelser av slike sjøulykker som artikkel 12 omfatter.

Videre foreslås å gi Sjøfartsdirektoratet adgang til å gi fritak fra plikten til sjøforklaring dersom det oppnås enighet med andre berørte EØS-stater om å overlate undersøkelsene til en annen stat.

Departementet foreslår at det ved gjennomføringen av direktivets bestemmelser også blir fastsatt prosessuelle regler for andre berørte medlemsstaters deltagelse i undersøkelsene. I proposisjonen er redegjort for departementets forslag til regulering av berørte staters deltagelse i en norsk undersøkelse av sjøulykker.

Det foreslås videre særlige regler om vitneavhør i sjøforklaringer som avholdes i medhold av forslaget

til ny § 486 a i sjøloven, slik at representanter for andre berørte EØS-stater gis rett til å delta i avhøret. Etter departementets syn forutsetter en reell rett til deltagelse i sjøforklaringen at representanter for andre berørte EØS-stater også gis rett til å se dokumentasjon som nevnt i sjøloven §§ 477 tredje ledd og 480. Det foreslås derfor at en slik rett lovfestes. I dette ligger det imidlertid ikke noen plikt for norske myndigheter til å sørge for oversettelse av dokumentene. Det foreslås også en regel om at representanter for andre berørte EØS-stater skal ha rett til være til stede under gransking som retten foretar. Departementet foreslår videre at domstolene pålegges en varslingsplikt overfor andre berørte EØS-stater.

Rapportering i forhold til EFTA foreslås gjennomført ved at domstolene pålegges rutinemessig oversendelse av slike dokumenter til EFTAs overvåkingsorgan og til EFTA-statenes faste komité. Et slikt pålegg kan gis ved instruks uten at særskilt lovhjemmel er nødvendig.

Etter departementets syn vil det etter omstendighetene kunne være behov for å beholde ordningen med sjøforklaring etter ulykker med norske skip som undersøkes av en annen EØS-stat i medhold av direktivets artikkel 12. Sjøforklaring har et videre formål enn undersøkelsene i henhold til EØS-direktivet. I tillegg til å bidra til sjøsikkerhetsarbeidet, skal sjøforklaringen også belyse forhold som kan begrunne straffansvar eller sivilrettslig ansvar.

Direktivet stiller medlemsstatene fritt når det gjelder å anvende direktivet på roroferger og hurtiggående passasjerfartøy i nasjonal fart innenfor 20 nautiske mil fra kysten. Departementet foreslår at direktivets bestemmelser anvendes også for fart innenfor 20 nautiske mil.

Lovforslaget innebærer ingen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Erling Brandsnes, Gunnar Breimo, Mimmi Bæivi, Karin Kjølmoen, Kjell Opseth og Rita Tveiten, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Terje Knudsen, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm og Jon Lilletun, fra Høyre, Ansgar Gabrielsen og Ivar Kristiansen, fra Senterpartiet, lederen Morten Lund, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, slutter seg til Regjeringens forslag til gjennomføring av artikkel 12 i rådsdirektiv 1999/35/EF, som gjelder undersøkelse av sjøulykker med roroferger og hurtiggående passasjerfartøy som går i rutetraffikk til eller fra havn i EØS-stat.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven)

I

I sjøloven kapittel 18 II gjøres følgende endringer:

Ny § 486 a skal lyde:

Undersøkelse av sjøulykker med roroferger og hurtiggående passasjerfartøy som går i rutetraffikk til eller fra havn i en EØS-stat.

Bestemmelsen her gjelder sjøulykker med roroferger eller hurtiggående passasjerfartøy som er registrert i en EØS-stat og går i rutetraffikk til eller fra havn i en EØS-stat, når ulykken

- a) *inntreffer her i riket utenom Svalbard, eller*
- b) *inntreffer utenfor norsk sjøterritorium dersom Norge var den siste EØS-staten skipet besøkte før ulykken.*

Undersøkelse av sjøulykker som nevnt i første ledd skjer etter reglene i dette kapitlet med de særregler som følger av bestemmelsen her. Som sjøulykke etter denne paragraf regnes ulykke i forbindelse med skipets drift som har medført død eller betydelig personskade eller skade av betydning på skip, på last eller eiendom utenfor skipet, eller miljøskade. Som sjøulykke regnes også grunnstøting, kollisjon som involverer skip, og at et skip forsvinner eller blir forlatt i sjøen. Det samme gjelder hendelse som medfører en umiddelbar fare for ulykke som nevnt i annet og tredje punktum.

Ved sjøulykke som omfattes av denne paragrafen skal sjøforklaring holdes. Sjøfartsdirektoratet kan fritta for sjøforklaring dersom det oppnås enighet med andre særlig berørte EØS-stater om å overlate ansvaret for undersøkelsen til en annen særlig berørt EØS-stat.

Holdes sjøforklaring etter tredje ledd skal retten varsle myndighetene i særlig berørte EØS-stater om berømmelsen av sjøforklaringen, og gi representanter for dem anledning til å foreta avhør etter reglene i § 481 annet ledd. Representantene har rett til å se dokumentasjon fremlagt etter §§ 477 tredje ledd og 480 og til å delta ved gransking etter § 481 tredje ledd.

I stedet for å holde sjøforklaring kan det nedsettes en særskilt undersøkelseskomisjon etter reglene i § 485. Myndighetene i særlig berørte EØS-stater har rett til å delta med minst ett medlem i kommisjonen.

Med særlig berørt EØS-stat forstås den EØS-stat

- a) *der skipet er registrert,*
- b) *der ulykken skjedde innenfor sjøterritoriet,*
- c) *der miljø eller eiendom er blitt alvorlig skadet eller utsatt for fare for alvorlig skade,*
- d) *som har borgere som har omkommet eller kommet betydelig til skade som følge av sjøulykken,*
- e) *som har informasjon som kan være av sentral betydning for sjøforklaringen, eller*
- f) *som på annet vis har vesentlig interesse i sjøforklaringen.*

Med roroferge menes i denne paragraf et sjøgående passasjerskip som er utstyrt med innretninger som gjør det mulig å kjøre vei- eller skinnegående kjøretøyer på og av skipet, og som kan transportere flere enn tolv passasjerer. Med hurtiggående passasjerfartøy menes i denne paragraf et hurtiggående fartøy som definert i regel X/1 i SOLAS-konvensjonen av 1974 med endringer som gjaldt pr. 1.5.1999, og som kan transportere flere enn tolv passasjerer.

II

Denne lov trer i kraft 1. desember 2000.

Oslo, i næringskomiteen, den 14. november 2000

Morten Lund

leder

Øystein Hedstrøm

ordfører

Kjell Opseth

sekretær